

ΤΑΞΗ: Γ' ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

Υπεύθυνη Τμήματος Ιστορίας: ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΧΡΗΣΤΑΚΗ
Επιμέλεια διαγωνίσματος: ΜΙΛΤΟΣ ΣΥΡΜΟΣ

ΟΜΑΔΑ Α

A1. Να αποδώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων:

1. Φεντερασιόν
2. Οργανικός Νόμος (1900)
3. Φροντιστήριο Τραπεζούντας

Μονάδες 15

A2. Να χαρακτηρίσετε ως Σωστό ή Λάθος το ιστορικό περιεχόμενο των παρακάτω περιόδων:

1. Η Ελλάδα συμμετείχε το 1917 στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, αφού έλαβε ως δάνειο από την Αγγλία, Γαλλία και ΗΠΑ την κάλυψη για την έκδοση χαρτονομίσματος.
2. Μέχρι τη δεκαετία του 1880 η σιδηροδρομική γραμμή που είχε κατασκευαστεί στην Ελλάδα συνέδεε την Αθήνα με τον Πειραιά και ήταν 9 χιλιόμετρα.
3. Η Τράπεζα της Ελλάδος ιδρύθηκε και λειτούργησε το 1927, ύστερα από αίτημα που υπέβαλε η Ελλάδα στην ΚΤΕ για τη χορήγηση δανείου.
4. Με τη Συμφωνία των Μουρνιών (2 Νοεμβρίου 1905) εξασφαλίστηκε για τους Κρήτες γενική αμνηστία και επιτράπηκε η ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα.
5. Ο Μητροπολίτης Χρύσανθος επισκέφτηκε τον Βενιζέλο στο Συνέδριο της Ειρήνης και τον έπεισε να υποστηρίξει τη δημιουργία ανεξάρτητου Ποντιακού κράτους υπό ελληνική εντολή.

Μονάδες 10

B1. Να αναφερθείτε στις αλλαγές που επέφεραν το «Χάτι Σερίφ» (1839) και «Χάτι Χουμαγιούν» (1856) στην οικονομική και κοινωνική ζωή των Ελλήνων του Πόντου.

Μονάδες 12

B2. Να αναφερθείτε στην έκρηξη του κινήματος στο Θέρισσο και στην εξάπλωσή του, καθώς και στην αντίδραση του Πρίγκιπα αμέσως μετά την έκρηξή του.

Μονάδες 13

ΟΜΑΔΑ Β

Γ1. Αξιοποιώντας τις πληροφορίες των κειμένων και τις ιστορικές σας γνώσεις να αναφερθείτε στα εξής: α) Πότε διογκώθηκε ο εξωτερικός δανεισμός της Ελλάδας και πώς χρησιμοποιήθηκαν τα χρήματα από τα δάνεια αυτά; (μονάδες 10) και β) Για ποιους λόγους επιβλήθηκε ο ΔΟΕ στην Ελλάδα, ποια μονοπώλια ανέλαβε και ποιος ήταν ο στόχος του; (μονάδες 15)

Μονάδες 25

Πηγή 1

Κατά την περίοδο από το 1888 ως την πτώχευση του ελληνικού κράτους συνήφθησαν περισσότερα δάνεια σε σύγκριση με την προηγούμενη περίοδο, εξαιτίας της αύξησης των οικονομικών υποχρεώσεων του ελληνικού κράτους στο εσωτερικό και εξωτερικό. Το κύριο χαρακτηριστικό των δανείων της περιόδου αυτής ήταν ότι συνομολογήθηκαν, για να επιλύσουν τρέχοντα οικονομικά προβλήματα της χώρας και να ανακουφίσουν τον προϋπολογισμό. Κανένα όμως απ' αυτά δε συμπεριελάμβανε μακροπρόθεσμους στόχους ή ήταν ικανό να λύσει σοβαρά προβλήματα της ελληνικής οικονομίας. [...]

Η κυβέρνηση του Χ. Τρικούπη, που κυβέρνησε από τον Ιανουάριο του 1887 ως τον Νοέμβριο του 1890, προσπάθησε να αντιμετωπίσει την κακή οικονομική κατάσταση με τον τρόπο της μετακύλησης των ελλειμμάτων, δηλαδή με νέα εξωτερικά δάνεια τα οποία θα έδιναν προσωρινή λύση και θα μετέθεταν το πρόβλημα. [...] Τον Οκτώβριο του 1893 ο Τρικούπης επισημοποίησε τη χρεοκοπία με την επιγραμματική φράση «δυστυχώς επτωχεύσαμεν».

Η πτώχευση του κράτους και η συνακόλουθη κρίση της πίστωσης, η εμπορική και γεωργική κρίση, η οποία οφειλόταν κυρίως στη μειωμένη πλέον διάθεση της σταφίδας στο εξωτερικό, και η υπερτίμηση του συναλλάγματος επέφεραν ασφυκτική κατάσταση στην οικονομία, η οποία έπληξε το κράτος, τις τράπεζες και τους ιδιώτες. Το 1894 ήταν ιδιαίτερα δυσσιώνο.

Σπύρος Τζόκας, Ανάπτυξη και εκσυγχρονισμός στην Ελλάδα στα τέλη του 19^{ου} αιώνα, Υπανάπτυξη ή εξαρτημένη ανάπτυξη;, εκδ. Θεμέλιο, σελ. 120 - 132

Πηγή 2

Καταλύτης στις πολιτικές και οικονομικές εξελίξεις αποδείχθηκε ο «ατυχής» ελληνοτουρκικός πόλεμος του 1897 και η συνακόλουθη επιβολή του Διεθνούς Οικονομικού Ελέγχου (ΔΟΕ) από τις πιστώτριες δυνάμεις.

Η βασική αντίληψη που κυριαρχούσε στη χάραξη της οικονομικής πολιτικής στα κλιμάκια του ΔΟΕ, αλλά και σε πολλούς μελετητές της οικονομικής κατάστασης, ήταν ότι η κύρια αιτία της ανώμαλης οικονομικής κατάστασης ήταν ο υπέρογκος δανεισμός του κράτους και η επέκταση της νομισματικής κυκλοφορίας πέραν των αναγκών της οικονομίας.

Κώστας Κωστής – Σωκράτης Πετμετζάς, Η ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας τον 19^ο αιώνα, εκδ. Αλεξάνδρεια, σελ. 397

Πηγή 3

Η παρουσία του Διεθνούς Οικονομικού Ελέγχου ήδη από το 1898 ήταν απόρροια της αδυναμίας της χώρας να ανταποκριθεί στα εξωτερικά χρέη της. Είχε στόχο τη διαχείριση των δημόσιων οικονομικών, κάτι που αναλύεται στον περιορισμό των δημοσίων εξόδων και αντίστροφα στην αύξηση των εσόδων του κρατικού ταμείου. Στον έλεγχο του Διεθνούς Οικονομικού Ελέγχου περιλήφθηκαν τα έσοδα από τα μονοπώλια, τα τέλη χαρτοσήμου, η φορολογία καπνού και οι δασμοί από εισαγωγές στο λιμάνι του Πειραιά. Η συσσώρευση του εξωτερικού χρέους ήταν συνεπώς εκείνη που προκάλεσε την προσέλευση των ξένων ελεγκτών και η συνακόλουθη αδυναμία των κυβερνήσεων να ανταποκριθούν στις επανειλημμένες απαιτήσεις των ξένων πιστωτών τους για καταβολή των προβλεπόμενων δόσεων.

Ιστορία των Ελλήνων, εκδ. Δομή, τόμος 14, σελ. 243 – 244

Δ1. Αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις και τις πληροφορίες των παραθεμάτων να αναφερθείτε στις αδυναμίες του πρώτου Κρητικού Συντάγματος που επέτρεψαν την κλιμάκωση της σύγκρουσης ανάμεσα στον Βενιζέλο και τον Πρίγκιπα (μονάδες 8). Να παρουσιάσετε τις διαφορετικές απόψεις

που εξέφραζαν για την ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα (μονάδες 9) και την κλιμάκωση της μεταξύ τους σύγκρουσης μέχρι και πριν την κορύφωση της κρίσης στις 18 Μαρτίου του 1901 (μονάδες 10).

Μονάδες 25

Πηγή 1

Η εντολή προς τον Γεώργιο ανανεώθηκε για δεύτερη τριετία. Βαθμιαία όλες οι εξουσίες άρχισαν να περνούν στον άμεσο έλεγχο του Ύπατου Αρμοστή. Με νόμο της νέας Βουλής περιορίστηκαν οι εξουσίες του Υπουργικού Συμβουλίου, οι δημοτικοί άρχοντες διορίζονταν από τον ίδιο τον Πρίγκιπα και αντικαταστάθηκε το καθεστώς των δικαστηρίων με το νέο οργανισμό που ευνοούσε τις επεμβάσεις του αρμοστή. Ο Γεώργιος απέκτησε το δικαίωμα να διορίζει ο ίδιος δέκα βουλευτές και περιορίστηκαν οι ελευθερίες του τύπου. [...]

Σταδιακά άρχισε να γίνεται περισσότερο αισθητή η αντίφαση μεταξύ των δύο ιδιοτήτων του ύπατου αρμοστή, ο οποίος ήταν ταυτόχρονα εγγυητής της υπάρχουσας κατάστασης της αρμοστείας με την επικυριαρχία του σουλτάνου και την παρουσία ξένων αghμάτων αλλά και εκπρόσωπος της ενωτικής ιδέας. Επιπρόσθετα, είχε πλέον αποδειχθεί περίτρανα από τη στασιμότητα στην ευρωπαϊκή διπλωματία, η αποτυχία του πρίγκιπα να οδηγήσει στην ένωση, τον απώτερο στόχο των Κρητών.

Ιστορία των Ελλήνων, εκδ. Δομή, σελ. 335

Πηγή 2

«... Ευθύς εξ αρχής ωνόμασαν τον Πρίγκιπα αντιπρόσωπον της Εθνικής Ιδέας εν Κρήτη. Κατά του τίτλου τούτου διεμαρτυρήθην και διαμαρτύρομαι. Η Κρήτη δεν έχει ανάγκην αντιπροσώπων της Εθνικής Ιδέας. Τίτλοι αυτής είναι οι αγώνες της. Εδέχθημεν τον Ύπατον Αρμοστήν μόνον ως κομίζοντα τον αρραβώνα της ενώσεως της Κρήτης μετά της Ελλάδος. Αλλ' ο αρραβών διήρκεσε τόσον πολύ, ώστε το στάδιον της μνηστείας κατήντησεν απεχθές, καθ' όσον δεν επήλθεν η πρόοδος η προσδοκωμένη και συμφυής προς την απόκτησιν της ελευθερίας. Υπό το απεχθές τούτο καθεστώς παρενεβλήθησαν παρεξηγήσεις, αίτινες το κατέστησαν απεχθέστερον. Καθ' έκαστον ταξίδιον του Πρίγκιπος επιστεύετο ότι θα γίνη η ένωσις. Παρήλθον ήδη εξ έτη. Ήτο φυσικόν ο Κρητικός Λαός να προσφύγη άπαξ έτι εις τα όπλα...»

Παναγυρικός λόγος του Βενιζέλου, 25/3/1905

Πηγή 3

Οι σύντονες όμως προσπάθειές του προσέκρουσαν σταθερά στη γενική απροθυμία των κυβερνήσεων και των ανακτοβουλιών της Ευρώπης να επανεξετάσουν το ζήτημα στη βάση του. Τόσο οι μακρές περιόδεις του στις ευρωπαϊκές πρωτεύουσες, το φθινόπωρο του 1900 και του 1904, όσο και η άσκηση πίεσης προς τις «προστάτιδες κυβερνήσεις» με την έκδοση ενωτικών ψηφισμάτων από την κρητική βουλή και με την πρόκληση ζωηρών εθνικών εκδηλώσεων, δεν κατόρθωσαν τελικά να αποσπάσουν παρά μόνο τη διαβεβαίωση για το διακανονισμό ορισμένων ειδικότερων εκκρεμοτήτων και την υπόσχεση για την προοδευτική μείωση των ξένων στρατευμάτων σε συνδυασμό με την οργάνωση τοπικών στρατιωτικών σωμάτων.

Κωνσταντίνου Σβολόπουλου, Η ελληνική εξωτερική πολιτική 1900 – 1945, εκδ. Βιβλιοπωλείον της «Εστίας», σελ. 30

Ευχόμαστε επιτυχία!!!